

УДК 346

О. В. ГОВОРУН

здобувач кафедри господарського
права
Національного юридичного
університету
імені Ярослава Мудрого, Харків
e-mail: hp_nuau@mail.ru

**ПРАВОВА ПРИРОДА САМОРЕГУЛЮВАННЯ
ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ТА ЇЇ СПІВВІДНОШЕННЯ
З ДЕРЖАВНИМ РЕГУЛЮВАННЯМ**

У статті досліджуються питання діяльності саморегульвних організацій. Історичний досвід діяльності таких організацій із часів СРСР, а також досвід розвинутих країн. Аналізується як теоретична складова діяльності саморегульвних організацій, так і практичний досвід. Звернуто увагу на законодавство України з цього приводу. Акцентується увага на принципі діяльності саморегульвних організацій як в Україні, так і в інших країнах, а також викладено вимоги ВТО щодо діяльності цих організацій.

Ключові слова: саморегульвна організація, механізм економічного саморегулювання, регулюючий вплив держави.

Постановка проблеми. Становлення інституту саморегулювання в різних країнах зазвичай пов'язується з процесами економічної лібералізації та дерегуляції господарської діяльності, у тому числі шляхом зниження адміністративних бар'єрів для підприємництва, підвищення ролі громадських і професійних об'єднань. При цьому саморегулювання розглядається як додатковий або самостійний інститут регулюючого впливу держави на господарську діяльність у межах ст. 12 ГК України.

У розвинених країнах саморегулювання і господарсько-правове регулювання ринкових відносин відбувається, як правило, паралельно, взаємно до-

повнюючи та збагачуючи один одного. Еволюційним шляхом відбувалося практичне накопичення досвіду подолання невідповідностей надаваних послуг вимогам споживачів, вироблялися і приймалися корпоративні стандарти, формувалася система солідарної відповідальності суб'єктів господарської діяльності перед споживачами. В результаті був накопичений досвід взаємодії держави та суб'єктів господарювання щодо задоволення вимог споживачів товарів і послуг та в цілому склався інститут саморегулювання.

Тобто, складаючись еволюційним шляхом, інститут саморегулювання втілюється в добре відпрацьованих і сталих звичаєвих нормах корпоративних і міжнародних стандартів, правил поведінки та вирішення спорів, що не вимагають введення спеціального законодавства про саморегульовані організації.

З урахуванням накопиченого досвіду Європейська комісія країн Євросоюзу визначає таку форму саморегулювання, як добровільно взяті на себе компанією зобов'язання щодо споживачів, причому суб'єкти саморегулювання розглядаються або окремо, або як члени асоціації виробників і дилерів, організації або навіть підрядників іншого підприємства. Зазначена форма саморегулювання реалізується шляхом самостійного прийняття суб'єктами господарювання правил поведінки при здійсненні своєї професійної діяльності, як правило, з більш високими вимогами, ніж у середньому існуючі на ринку. Істотно, що правила ведення будь-якої діяльності, встановлені самими учасниками ринку, повинні з'явитися раніше, ніж норми державного регулювання [1].

У цьому сенсі саморегульовані організації є поєднанням і приватної ініціативи самих суб'єктів господарювання, що зацікавлені в чітких правилах здійснення господарської діяльності та особливо дотримання цих правил в умовах конкуренції, а також і публічних інтересів, що реалізуються органами таких саморегульованих організацій з використання повноважень, наданих їм державою. Можливість, а в окремих випадках необхідність створення таких організацій передбачено законодавством України, зокрема в галузі ринку фінансових послуг.

Однак є не розробленою сама господарсько-правова концепція саморегульованих організацій у контексті механізму регулювання господарських відносин. Відкритими залишаються ціла низка питань, що стосуються організаційно-правової форми таких організацій, особливо порядку їх заснування та управління; порядку нормотворчої діяльності та застосування регульованих повноважень; обсягу та змісту господарсько-правових засобів державного регулювання, що можуть бути делеговані державною таким організаціям; імперативність членства в таких організаціях суб'єктів господарювання окремої галузевої приналежності тощо.

Саме цим пояснюється становище надзвичайної суперечливої позиції законодавця щодо саморегулювних організацій відповідно до законодавства про ринок цінних паперів, інститути спільного інвестування, недержавне пенсійне страхування тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливі теоретичні проблеми забезпечення дерегуляції господарської діяльності, проблеми застосування окремих засобів регулюючого впливу держави на господарську діяльність займають вагомe місце в роботах науковців-господарників, а саме: О. М. Вінник, Д. В. Задихайла, В. К. Мамутова, В. М. Пашкова, О. П. Подцерковного, В. А. Устименка, В. С. Щербини тощо. Однак діяльність саме саморегулювних організацій не стала об'єктом комплексних наукових досліджень. Фактично бракує й окремих наукових публікацій, присвячених цій проблематиці.

Формулювання цілей. Метою статті є дослідження особливостей та змісту діяльності саморегулювних організацій в умовах дерегуляції національної економіки та подальшої розбудови ринкового саморегулювання.

Виклад основного матеріалу. Ідея саморегулювання діяльності суб'єктів правовідносин отримала свій розвиток ще в науці радянського права. Зокрема, А. Ф. Черданцев вважав, що в системі права є своєрідний механізм саморегулювання, наявність якого обумовлює існування в ній зв'язків управління, координації. Більш того, багато авторів саму систему права розглядали як суб'єктивну за своєю природою конструкцію, яка, будучи обумовленою економічним ладом суспільства, все ж безпосередньо вибудовується волею людини, виступає продуктом її свідомої творчості [2]. Тоді в науці цивільного права була висловлена точка зору, згідно з якою стосовно організації (упорядкування) економічних (господарських) зв'язків можна говорити про владно-організаційну і координаційну діяльність органів управління, тобто про державне регулювання та діяльність господарських організацій з упорядкування взаємин у договірній формі [3, с. 27]. Іншими словами, мова йшла про саморегулювання цивільних правовідносин на підставі договору.

У сучасній юридичній літературі простежується тенденція широкого розуміння саморегулювання. Так, Ю. О. Тихомиров зазначає, що «наявність загальних ознак правового механізму економічного саморегулювання дозволяє виявити їх, по суті справи, у всіх видах організацій... Найбільш яскраво саморегулювання виявляється в широкій сфері управління справами економічної організації» [4]. До форм саморегулювання вчений відносить використання інститутів прямої демократії в територіальному масштабі, місцеве самоврядування, способи виробничого самоврядування, корпоративне самоврядування, асоціативне самоврядування [5]. Таким чином, Ю. О. Тихомиров виходить з того, що саморегулювання можливе не тільки в рамках якоїсь організації; до саморегулювання слід віднести процеси, що відбуваються

у громадянському суспільстві та виражаються в участі у прийнятті рішень, що мають іноді форму певних правил поведінки. В. В. Долинська вважає, що приватне, насамперед цивільне право дає форми економічного саморегулювання практично у всіх своїх інститутах [6]. Термін «саморегулювання» вживається російськими вченими і для визначення ролі права в регулюванні економічних відносин: «Регулятивна функція цивільного права полягає в наданні учасникам регламентованих відносин можливостей їх самоорганізації, саморегулювання» [7, с. 48].

Відмітними рисами правового саморегулювання (як форми індивідуального правового регулювання) є рівноправне становище суб'єктів, автономія їх волі і самостійна майнова відповідальність, а також відсутність втручання з боку держави. Ще одним важливим критерієм є самостійність прийняття рішень суб'єктами правовідносин відповідно до принципів права. Вважаємо, що саморегулювання здійснюється не тільки на умовах об'єднання суб'єктів підприємницької або професійної діяльності в саморегульовані організації. У цивільному праві, на наш погляд, можна виділити саморегулювання, здійснюване: а) всередині юридичної особи; б) за допомогою юридичної особи — саморегульованої організації; в) на підставі господарсько-правового договору. Як економісти, так і юристи в рамках діяльності саморегульованих організацій виділяють добровільне, делеговане і змішане саморегулювання. Добровільне саморегулювання передбачає встановлення і підтримання правил учасниками системи без будь-якого схвалення або спеціального захисту з боку держави. Делеговане саморегулювання передбачає, що держава передає певні функції з регулювання ринку (наприклад, ліцензування учасників ринку) організації саморегулювання, встановлює загальні обмеження і права діяльності подібних організацій. При змішаному саморегулюванні саморегульованим організаціям передається тільки частина функцій, у той час як за державою залишаються тільки деякі повноваження, головним чином примусового характеру, тобто повноваження щодо притягнення до відповідальності за недотримання стандартів.

Необхідно зауважити, що в Україні діють законодавчі акти, в яких згадується такий феномен, як саморегульовані організації.

Так, окремі питання організаційно-правової форми, функціонального навантаження, порядку створення та функціонування таких організацій, дійсно передбачені в законах України «Про цінні папери та фондовий ринок», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)», «Про кредитні спілки», «Про недержавне пенсійне забезпечення» тощо.

Крім того, в Україні також існують спеціальні закони, які регулюють функціонування окремих професій, зокрема, Закон України «Про нотаріат», «Про адвокатуру», «Про аудиторську діяльність», «Про сільськогосподарську довідку діяльність», «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» тощо.

Однак зазначені організації можуть набувати статусу самоврядних організацій, як правило, з метою захисту інтересів своїх членів. Таким організаціям також можуть бути делеговані державою повноваження щодо регулювання певного виду ринку, розроблення і впровадження правил поведінки на таких ринках та/або сертифікації його фахівців, стягнення обов'язкових платежів зі своїх членів, консультаційні права у відносинах з органами держави та деякі інші. Таке делегування повноважень не є обов'язковим, що не сприяє розвитку публічно-приватного партнерства — партнерства влади, громадськості та суб'єктів господарювання.

Крім того, важливим є те, що для країн, які знаходяться в перехідному періоді до ринкової економіки саморегулювання найчастіше вводиться «зверху» (шляхом прийняття спеціальних законів) замість або на додаток до вже діючого державного регулювання, зокрема ліцензування.

В Україні, як і у більшості країн СНД, при переході до ринкових відносин регулювання ринку за інерцією зберігалось за державою, що вилилося в регулювання ринку через засоби, що передбачені ст. 12 ГК України, а саме: ліцензування, патентування і квотування; сертифікація та стандартизація; застосування нормативів та лімітів; регулювання цін і тарифів; надання інвестиційних, податкових та інших пільг; надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій.

Тому створювані в цих умовах об'єднання підприємців перетворювалися на потужні лобістські структури, що відстоюють інтереси своїх груп. Досвід реального саморегулювання ринку в різних сферах діяльності практично був та залишається відсутнім. На сьогодні таке регулювання не відповідає реальним інтересам споживачів товарів/послуг, оскільки і засоби регулюючого впливу держави, і об'єднання підприємців не гарантують насамперед споживачам необхідний рівень якості і не несуть правової і фінансової відповідальності за можливу шкоду.

На сьогодні навіть у РФ був прийнятий та діє Федеральний закон «Про саморегулювні організації», а Україна за всі роки незалежності, незважаючи на європейську інтеграцію, так і не спромоглася прийняти подібний законодавчий акт. Окрім того, спеціальні розділи про саморегульовані організації містяться в декількох Федеральних законах, а саме: «Про ринок цінних паперів», «Про неспроможність (банкрутство)», «Про оціночну діяльність в Російській Федерації» та ряді інших [8].

У розвинутих країнах, зокрема у Великобританії, саморегульовані організації були створені після прийняття Закону про фінансові ринки (Financial Services Act 1986), який дозволив професійним учасникам ринку цінних паперів отримувати такий статус не тільки від держави, але і шляхом членства в саморегульованій організації.

У Сполучених Штатах Америки законодавчо закріплений дещо інший підхід — саморегульованими організаціями вважаються ті організації, які беруть участь у регулюванні шляхом встановлення правил ведення діяльності на ринку цінних паперів, до них, насамперед, належать біржі, що приймають власні внутрішні правила, а також асоціація дилерів цінними паперами. Останнім часом в США спостерігається тенденція до укрупнення саморегульованих організацій.

Крім того, у закордонних дослідників існують різні теорії діяльності саморегульованих організацій.

Так, Д. Блек (J. Black) пропонує чотири можливих варіанти саморегулювання: мандатне (mandated), санкціоноване (sanctioned), примусове (coerced) і добровільне (voluntary). Проте І. Айрес (I. Ayres) і Дж. Брейтвейт (J. Braithwaite) пропонують концепцію «enforced self-regulation», згідно з якою організації самостійно приймають свої внутрішні правила, які потім схвалюються регулюючим органом [8].

Отже, головна мета введення саморегулювання в різних сферах і галузях господарської діяльності полягає, з одного боку, в проведенні розмежування між регулюючим впливом держави та регулюванням з боку професійних і самоврядних об'єднань, а також створенні умов для формування таких об'єднань, які змогли створювати ефективні механізми господарсько-правової відповідальності перед споживачем, а з другого — побудувати правильну комунікацію в системі господарської діяльності між суб'єктами організаційно-господарських повноважень та суб'єктами господарювання, що забезпечує умови для прийняття збалансованих регуляторних рішень і додають усім учасникам додаткові можливості в реалізації як публічних, так і приватних інтересів.

Це означає, що впровадження інституту саморегулювання створює рівноправного суб'єкта організаційно-господарських повноважень, який бере участь у підготовці та прийнятті рішень, що регулюють господарську діяльність своїх учасників, але при цьому і приймає на себе додаткову відповідальність перед споживачами вироблених товарів і послуг.

Наприклад, не випадково, відповідно до рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 350 від 22 січня 2001 р. «Щодо затвердження Основних засад розвитку саморегулювання на фондовому ринку України», основними напрямками розвитку саморегулювання є: посилення дієвості саморегулювання на фондовому ринку шляхом розширення повно-

важень та функцій саморегулівних організацій; забезпечення умов здійснення підприємницької діяльності членами саморегулівних організацій; здійснення контролю та нагляду за діяльністю членів саморегулівних організацій; захист прав та законних інтересів членів, клієнтів членів саморегулівних організацій, професійних учасників ринку цінних паперів; формалізація та оптимізація вимог до саморегулівних організацій, що сприятиме підвищенню їхньої відповідальності за виконання ними своїх повноважень; підвищення фінансових та технічних вимог до саморегулівних організацій, які взяли на себе повноваження щодо контролю та нагляду за дотриманням їх членами законодавчих та нормативних вимог; здійснення уповноваженими державними органами контролю та нагляду за діяльністю саморегулівних організацій.

Згідно з цим же рішенням саморегулівна організація створюється і здійснює свою діяльність відповідно до наступних принципів: саморегулівна організація — об'єднання професійних учасників ринку цінних паперів, яке створюється згідно з чинним законодавством, за принципом — одна саморегулівна організація з кожного виду професійної діяльності; професійний учасник ринку цінних паперів повинен бути членом щонайменше однієї саморегулівної організації; відповідно до вимог чинного законодавства щодо сумісництва видів професійної діяльності на ринку цінних паперів професійний учасник може бути членом кількох саморегулівних організацій; об'єднання професійних учасників ринку цінних паперів реєструється Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку та набуває статусу саморегулівної організації після внесення запису про неї до державного реєстру, який ведеться Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку; саморегулівна організація повинна об'єднувати не менше ніж 25 % кількості професійних учасників ринку цінних паперів, які здійснюють певний вид (види) професійної діяльності, за винятком саморегулівних організацій організаторів торговлі та установ, що здійснюють розрахунково-клірингову діяльність; здійснення управління діяльністю саморегулівної організації на демократичних засадах (один член саморегулівної організації — один голос) за умови рівності прав та обов'язків усіх членів; відкритості та доступності інформації про діяльність організації для всіх її членів; недопущення недобросовісної конкуренції на ринку цінних паперів; поєднання інтересів членів саморегулівних організацій та їх клієнтів з одночасним підвищенням відповідальності за дотримання ними регуляторних вимог.

До речі, до основних принципів саморегулювання, відповідно до світової практики та вимог Світової організації торгівлі, можна віднести: 1) незалежність саморегулівних організацій від державних структур, наявність власних органів та механізмів контролю; 2) прозорість процесів саморегулювання, орієнтація на споживача, соціальна орієнтація; 3) незалежне і стабільне фінансове забез-

печення процесів саморегулювання, в тому числі на базі передових інвестиційних стандартів; 4) підвищення компетентності при акредитації та сертифікації організацій, атестації та сертифікації персоналу; 5) солідарна відповідальність (насамперед фінансова) членів саморегулювальних організацій (СРО) перед споживачами послуг; 6) корпоративне страхування та компенсаційні фонди; 7) гармонізація стандартів і правил здійснення підприємницької діяльності, в тому числі і в галузі технічного регулювання, з міжнародними стандартами; 8) наявність систем регулювання підприємницьких та професійних ризиків; 9) забезпечення інформаційної відкритості саморегулювальних організацій, доведення до споживачів відомостей про прийняті саморегулювальними організаціями стандарти і правила, що діють, механізми відповідальності членів СРО; 10) наявність механізмів захисту членів саморегулювальних організацій, у тому числі в міжнародних судах; 11) забезпечення умов для вільної конкуренції на ринку; 12) дотримання інтересів не тільки членів саморегулювальних організацій, а й інтересів споживачів, створення захисних механізмів від можливих картельних угод [9].

Іноді серед дослідників слухно виникає запитання щодо організаційно-правової форми саморегулювальних організацій.

Наприклад, у Великобританії саморегулювальною організацією могла бути визнана і неінкорпорована асоціація, тобто концепція саморегулювальних організацій, запропонована у Великобританії, виходила з того, що саморегульована організація може і не бути юридичною особою, що, однак, це не було реалізовано на практиці. У США саморегульовані організації можуть діяти і у формі товариства з обмеженою відповідальністю, і як непідприємницькі корпорації [8]. У РФ, відповідно до Федерального закону «Про саморегулювальні організації», саморегульовані організації є некомерційними організаціями і створюються в організаційно-правових формах, передбачених для некомерційних організацій, заснованих на членстві. Такими формами ведення діяльності є некомерційне партнерство і асоціація (союз).

Висновок. Отже, в юридичній літературі можна зустріти два концептуальних підходи до питання про співвідношення державного регулювання та саморегулювання: 1) саморегулювання розуміється як продовження державного регулювання; 2) саморегулювання протиставляється державному регулюванню. Більш аргументованим, на нашу думку, видається визначення саморегулювання як альтернативи державному регулюванню. При цьому ми виходимо з передумови, що саморегульовані організації отримують можливість самостійного регулювання відносин в окремій сфері, сама ж держава відмовляється від регулювання певних відносин. У той же час саморегулювання слід розглядати як принцип організації взаємодії держави та суб'єктів господарювання, оскільки саморегульовані організації виконують суспільно корисні завдання шляхом дотримання балансу як публічних, так і приватних інтересів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Грачев Д. О. Саморегулируемые организации: проблемы определения правового статуса / Д. О. Грачев // Журн. рос. права. – 2004. – № 1. – С. 121–122.
2. Черданцев А. Ф. Системообразующие связи права / А. Ф. Черданцев // Сов. государство и право. – 1974. – № 8. – С. 10–17.
3. Клейн Н. И. Организация договорно-хозяйственных связей / Н. И. Клейн. – М., 1976. – 92 с.
4. Тихомиров Ю. А. Право и экономическое саморегулирование / Ю. А. Тихомиров // Законы России: опыт, анализ, практика. – 2009. – № 2. – С. 3–6.
5. Тихомиров Ю. А. Право и саморегулирование / Ю. А. Тихомиров // Журн. рос. права. – 2005. – № 9. – С. 86–96.
6. Долинская В. В. Частноправовые формы и методы экономического саморегулирования / В. В. Долинская // Законы России: опыт, анализ, практика. – 2009. – № 2. – С. 22–30.
7. Гражданское право : учебник : в 4 т. Т. 1: Общая часть / отв. ред. Е. А. Суханов. – 3-е изд. – М., 2004. – 720 с.
8. Грачев Д. О. Правовой статус саморегулируемых организаций : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право» / Д. О. Грачев. – М., 2008. – 25 с.
9. Соответствуют ли основные принципы института саморегулирования требованиям ВТО? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://dopusksro-spb.ru/novosti?view=4538206&p=36>.

Стаття надійшла до редакції 27.11.2014

Рецензент — доктор юридичних наук, професор Д. В. Задихайло, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна.

Reviewer — D. V. Zadykhailo, Doctor of Legal Sciences, professor, Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv, Ukraine.

А. В. ГОВОРУН

соискатель кафедры хозяйственного права Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого, Харьков

**СУЩНОСТЬ САМОРЕГУЛИРОВАНИЯ ХОЗЯЙСТВЕННОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ЕЕ СООТНОШЕНИЕ
С ГОСУДАРСТВЕННЫМ РЕГУЛИРОВАНИЕМ**

В статье исследуются вопросы деятельности саморегулируемых организаций. Исторический опыт деятельности таких организаций со времен СССР, а также опыт в этом отношении развитых стран. Анализируется как теоретическая составляющая

деятельности саморегулируемых организаций, так и практический опыт. Обращено внимание на законодательство Украины по этому поводу. Акцентируется внимание на принципах деятельности саморегулируемых организаций как в Украине, так и в других странах, а также изложены требования ВТО о деятельности этих организаций.

Ключевые слова: саморегулируемая организация, механизм экономического саморегулирования, регулирующее влияние государства.

O. V. HOVORUN

postgraduate of Economic Law Department, Yaroslav the Wise National Law University, Kharkiv

THE SENSE OF ECONOMIC ACTIVITY SELF-REGULATION AND ITS CORRELATION WITH STATE REGULATION

Problem setting. The formation of a self-regulation concept is related to processes of the economic liberalization and the deregulation of an economic activity. At the same time, the self-regulation is considered to be an auxiliary or independent element of the state regulative impact on an economic activity.

Recent research and publications analysis. Important theoretical issues of providing the economic activity deregulation and the application of some means of the state regulative impact on an economic activity are thoroughly considered in papers of many economists, among which are O. M. Vinnyk, D. V. Zadykhailo, V. K. Mamutov, V. M. Pashkov, O. P. Podtserkovnyi, V. A. Ustymenko, and V. S. Shcherbyna. Nevertheless, an activity of self-regulating organizations has not been subject to complex scientific researches.

Paper objective. The paper objective is to research peculiarities and the sense of an activity of self-regulating organizations under conditions of the national economy deregulation.

Paper main body. Peculiar properties of the legal self-regulation (as a form of the individual legal regulation) encompass an equal position of economic entities, the autonomy of their will, the self-dependent property responsibility, the absence of the state interference, and the independence of decision-making by subjects of law according to the principles of law. The self-regulation is performed not only under conditions of the consolidation of business entities into self-regulating organizations. The civil law indicates that the self-regulation may be performed: a) within a legal entity; b) with the use of a legal entity being a self-regulating organization; c) on the basis of an economic and legal agreement. The self-regulation is divided into voluntary, delegated, and mixed one. The mixed self-regulation contemplates that only a share of functions is delegated to self-regulating organizations, and a state mainly possesses compulsory authority.

Conclusions of the research. There are two conceptual approaches to defining the correlation between the state regulation and the self-regulation: 1) the self-regulation is considered to be the continuation of the state regulation; 2) the self-regulation is con-

---

trusted with the state regulation. A definition of the self-regulation as an alternative to the state regulation is more reasoned. Self-regulating organizations obtains an opportunity of the self-regulation of relations in a certain field, and a state abandons to regulate certain relations. Since self-regulating organizations perform socially beneficial functions, the self-regulation should be considered to be a principle of the organization of interaction between a state and economic entities through the maintenance of the balance between public and private interests.

Short Abstract for an article

THE SENSE OF ECONOMIC ACTIVITY SELF-REGULATION AND ITS CORRELATION WITH STATE REGULATION

Abstract. The article researches issues of an activity of self-regulating organizations, the historical experience of their activity since the USSR period, and also the experience of developed countries. The author analyzes theoretical components of an activity of self-regulating organizations as well as the practical experience. The researcher has paid attention to the legislation of Ukraine regarding this issue. The author emphasizes principles of an activity of self-regulating organizations in Ukraine as well as in other countries and considers requirements of the WTO for the activity of these organizations.

Key words: self-regulating organization, economic self-regulation mechanism, state regulative impact.